ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 20.5.2020 г.
COM(2020) 204 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

относно опита, натрупан от държавите членки при изпълнението на националните цели, установени в националните им планове за действие, и относно напредъка в изпълнението на Директива 2009/128/ЕО относно устойчивата употреба на пестициди

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Европейският съюз прилага една от най-строгите системи за одобрение и контрол на употребата пестициди в света[1], ако не и най-строгата. С Директива 2009/128/ЕО[2] относно устойчивата употреба на пестициди (Директивата относно УУП), Регламент (ЕО) № 1107/2009[3], Регламент (ЕО) № 396/2005[4], Регламент (ЕС) 2017/625[5] и Регламент (ЕО) № 1185/2009[6] се осигурява законодателна рамка за безопасната и устойчива употреба на пестициди в Европейския съюз.

Целта на тази рамка за пестицидите е да се сведе до минимум въздействието на пестицидите върху здравето на хората и околната среда чрез намаляване на зависимостта и чрез увеличаване на употребата на пестициди с нисък риск и на нехимични пестициди.

В Директивата относно УУП се предвиждат редица действия за постигане на устойчива употреба на пестициди чрез намаляване на рисковете и въздействията от употребата им върху здравето на хората и околната среда. Един от ключовите ѝ елементи е прилагането на интегрирано управление на вредителите (ИУВ) и насърчаването на алтернативни подходи или техники, така че да се намали зависимостта от пестициди. Настоящата и бъдещата обща селскостопанска политика (ОСП) обхваща няколко инструмента, които подпомагат прилагането на ИУВ от потребителите[7].

---

[1] Терминът „пестициди“ в контекста на настоящия доклад се отнася до продукти за растителна защита (ПРЗ), както е определено в член 3, параграф 10, буква а) от Директива 2009/128/ЕО.

[2] Директива 2009/128/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 г. за създаване на рамка за действие на Общността за постигане на устойчива употреба на пестициди (ОВ L 309, 24.11.2009 г., стр. 71—86).

[3] Регламент (ЕО) № 1107/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 г. относно пускането на пазара на продукти за растителна защита и за отмяна на директиви 79/117/ЕИО и 91/414/ЕИО на Съвета (ОВ L 309, 24.11.2009 г., стр. 1—50).

[4] Регламент (ЕО) № 396/2005 на Европейския парламент и на Съвета от 23 февруари 2005 г. относно максимално допустимите граници на остатъчни вещества от пестициди във и върху храни или фуражи от растителен или животински произход и за изменение на Директива 91/414/ЕИО на Съвета (ОВ L 70, 16.3.2005 г., стр. 1—16).

[5] Регламент (ЕС) 2017/625 на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2017 г. относно официалния контрол и другите официални дейности, извършвани с цел да се гарантира прилагането на законодателството в областта на храните и фуражите, правилата относно здравеопазването на животните и хуманното отношение към тях, здравето на растенията и продуктите за растителна защита, за изменение на регламенти (ЕО) № 999/2001, (ЕО) № 396/2005, (ЕО) № 1069/2009, (ЕО) № 1107/2009, (ЕС) № 1151/2012, (ЕС) № 652/2014, (ЕС) 2016/429 и (ЕС) 2016/2031 на Европейския парламент и на Съвета, регламенти (ЕО) № 1/2005 и (ЕО) № 1099/2009 на Съвета и директиви 98/58/ЕО, 1999/74/ЕО, 2007/43/ЕО, 2008/119/ЕО и 2008/120/ЕО на Съвета, и за отмяна на регламенти (ЕО) № 854/2004 и (ЕО) № 882/2004 на Европейския парламент и на Съвета, директиви 89/608/ЕИО, 89/662/ЕИО, 90/425/ЕИО, 91/496/ЕИО, 96/23/ЕО, 96/93/ЕО и 97/78/ЕО на Съвета и Решение 92/438/ЕИО на Съвета (Регламент относно официалния контрол) (ОВ L 95, 7.4.2017 г., стр. 1–142).

[6] Регламент (ЕО) № 1185/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2009 г. относно статистиката за пестициди (ОВ L 324, 10.12.2009 г., стр. 1—22).

[7] Регламент ЕС (№) 1303/2013 за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство.

Директивата относно УУП до голяма степен се основава на действия, които трябва да бъдат предприети на равнище държави членки, като се имат предвид различията в селското стопанство в рамките на ЕС. В нея се изисква държавите членки да изготвят национални планове за действие (НПД), в които определят своите количествени цели, общи цели, мерки и срокове. Цялостното изпълнение на Директивата относно УУП би намалило рисковете за здравето на хората и околната среда, както и зависимостта от пестицидите.

Съгласно член 4, параграф 3 от Директивата относно УУП от Комисията се изисква да предостави на Европейския парламент и на Съвета доклад относно придобития опит от държавите членки във връзка с изпълнението на националните цели, установени в техните НПД, с оглед постигане на целите на Директивата. В допълнение съгласно член 16 от Директивата относно УУП Комисията трябва редовно да докладва на Европейския парламент и на Съвета относно напредъка в изпълнението на Директивата. Тези изисквания за докладване се изпълняват с настоящия доклад.

Все по-голяма е обществената осведоменост за устойчивостта на производството на храни, важен елемент от която е устойчивата употреба на пестициди, както това е отразено в Програмата на ООН до 2030 г. за устойчиво развитие[8] и в документа за размисъл „Към устойчива Европа до 2030 г.“[9] на Европейската комисия. Тази осведоменост се прояви през 2017 г. в Европейската гражданска инициатива[10], в която Комисията се призоваваше да определи, наред с другото, задължителни за целия Европейски съюз цели за намаляване на употребата на пестициди. В отговора си на Европейската гражданска инициатива[11] Комисията се ангажира да използва настоящия доклад като възможност за преценка дали е постигнат достатъчен напредък в намаляването на рисковете, свързани с пестицидите. Комисията пое ангажимент да обмисли определянето на задължителна за целия Европейски съюз цел за намаляване на риска от пестициди, ако постигнатият напредък не е достатъчен.

В допълнение наскоро Сметната палата публикува доклад на тема „Устойчиво използване на продукти за растителна защита“[12], в който беше направена оценка дали действията на Комисията и на държавите членки са довели до понижаване на рисковете, свързани с употребата на пестициди, и дали съответното законодателство е

Регламент ЕС (№) 1305/2013 относно подпомагане на развитието на селските райони от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.
Регламент (ЕС) № 1306/2013 относно финансирането, управлението и мониторинга на общата селскостопанска политика.
COM(2018) 392, Предложение за регламент за установяване на правила за подпомагане за стратегическите планове, които трябва да бъдат изготвени от държавите членки по линия на Общата селскостопанска политика (стратегическите планове по ОСП)

8 На разположение на адрес: https://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E

9 На разположение на адрес: https://ec.europa.eu/commission/files/reflection-paper-towards-sustainable-europe_bg

10 На разположение на адрес: https://europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2017/000002_bg

11 На разположение на адрес: https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/3/2017/BG/C-2017-8414-F1-BG-MAIN-PART-1.PDF

12 На разположение на адрес: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR20_05/SR_Pesticides_BG.pdf

осигурило ефективни стимули за намаляване на зависимостта от пестицидите. В доклада се отправят редица препоръки към Комисията, включително принципите за ИУВ да се трансформират в практически критерии и да се подобрят както статистическите данни относно пестицидите, така и хармонизираните показатели.

Налице е значително намаляване на биологичното разнообразие в селскостопанските екосистеми, за което свидетелстват намаляването на броя на птиците, обитаващи обработваеми земи, и загубите на популации от насекоми в някои части на ЕС. Установено е, че употребата на пестициди, наред с други фактори, е важен задвижващ фактор за тези развития.

Комисията предприема действия във връзка с обществените опасения, изразени във връзка с устойчивостта, съгласно Европейския зелен пакт[13], и по-специално съгласно нейната стратегия „От фермата до трапезата“ и стратегията за биологичното разнообразие. Тези инициативи ще насърчават здравите екосистеми и биологичното разнообразие, по-устойчивите системи за производство на храни и по-здравословните режими на хранене, като същевременно гарантират устойчив поминък за земеделските стопани и достъп до висококачествена и питателна храна за потребителите. Признава се, че за постигането на тези амбиции ще са необходими иновативни техники.

Настоящият доклад се основава на следните източници на информация:

- 15-те преразгледани НПД, докладвани на Комисията до 31 март 2019 г.[14] и достъпни на английски език;
- отговори на писмо на Комисията до всяка държава членка, изпратено през октомври 2017 г., в което се очертават конкретни слабости в техните първоначални НПД;
- одити на Комисията в четири държави членки през 2018 г.[15] и в седем държави членки през 2019 г.[16] с цел проучване на цялостния напредък в изпълнението на Директивата относно УУП;
- отговори на писмо на Комисията до четири държави членки[17], изпратено през октомври 2018 г., в което допълнително се пояснява конкретни слабости в техните първоначални НПД;
- отговорите на 24 държави членки[18] на проучване на Комисията, проведено през декември 2018 г., относно прегледите на първоначалните им НПД;
- информация, предоставена от държавите членки на заседанията на работната група за Директивата относно УУП, организирани от Комисията;
- резултатите от индекса за мониторинг на съответствието, разработен от Комисията за количествено определяне на напредъка, постигнат в изпълнението на всеки член от

[13] COM(2019) 640 final, Европейският зелен пакт.

[14] Белгия, Чехия, Дания, Ирландия, Испания, Франция, Кипър, Литва, Люксембург, Малта, Австрия, Полша, Португалия, Словения и Финландия.

[15] България, Испания, Франция и Унгария.

[16] Ирландия, Гърция, Кипър, Литва, Австрия, Португалия и Румъния.

[17] Кипър, Люксембург, Малта и Румъния.

[18] Австрия, България, Германия, Дания, Естония, Ирландия, Италия, Латвия, Литва, Люксембург, Малта, Нидерландия, Обединеното кралство, Полша, Португалия, Румъния, Словакия, Словения, Унгария, Финландия, Франция, Хърватия, Чехия и Швеция.

Директивата относно УУП от държавите членки (приложение). Индексът за мониторинг на съответствието позволява измерване на нивото на съответствие по отношение на всеки член от Директивата относно УУП на равнище ЕС въз основа на посочените по-горе източници на информация и пряката комуникация с държавите членки.

Всички НПД — както първоначалните, така и преразгледаните, са на разположение в специализирания уебпортал на Комисията за Директивата относно УУП (https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/sustainable_use_pesticides/nap_en). Всички одитни доклади са достъпни на адресhttp://ec.europa.eu/food/audits-analysis/audit_reports/.

2. НАЦИОНАЛНИ ПЛАНОВЕ ЗА ДЕЙСТВИЕ

Съгласно член 4 от Директивата относно УУП от държавите членки се изискваше да информират Комисията и другите държави членки за своите НПД до 26 ноември 2012 г. В тези НПД следваше да бъдат определени количествени цели, общи цели, мерки и срокове за намаляване на рисковете и въздействието на употребата на пестициди върху здравето на хората и околната среда. От държавите членки се изискваше също така да преразглеждат своите НПД най-малко на всеки пет години.

Повече от две трети от държавите членки не успяха да завършат прегледа на първоначалния си НПД в рамките на законовия петгодишен срок.

Осем държави членки приключиха прегледа на първоначалния си НПД в рамките на петгодишния срок[19]. Седем държави членки приеха нови НПД след този преглед, а Германия не направи съществени промени, тъй като прецени, че първоначалният ѝ НПД е достатъчно гъвкав. Към момента на публикуването на настоящия доклад още тринадесет държави членки[20] приключиха прегледа на първоначалния си НПД, но не в рамките на петгодишния срок. Останалите седем държави членки не са завършили прегледа на първоначалния си НПД.

Само малка част от държавите членки определиха конкретни примери за полезни цели и показатели въз основа на прегледа на първоначалния си НПД.

Три държави членки[21] определиха полезни цели въз основа на прегледа на първоначалния си НПД. Германия определи цел от 30 % по отношение на намаляването на потенциалния риск за околната среда до 2023 г. в сравнение с базовата средна стойност за периода 1996—2005 г. Дания определи цели за намаление с 40 % на показателя за пестициден товар (ППТ)[22] и намаление с 40 % на товара от вещества, пораждащи сериозно безпокойство, до края на 2015 г.

[19] Белгия, Дания, Германия, Испания, Франция, Литва, Люксембург и Австрия.

[20] Чехия, Естония, Ирландия, Кипър, Латвия, Унгария, Малта, Полша, Португалия, Румъния, Словения, Финландия и Швеция.

[21] Германия, Дания и Франция.

[22] В датския НПД ППТ е определен въз основа на данните за продажбите като показател за потенциалния общ товар върху здравето и околната среда на базата на свързаните със здравето и околната среда характеристики на пестицидите.

в сравнение с 2011 г. И накрая, Франция определи цел за намаляване на употребата на продукти за растителна защита (ПРЗ) с 25 % до 2020 г. и за намаляване с 50 % на употребата им до 2025 г. в сравнение с 2015 г.

Някои държави членки са посочили в първоначалния си НПД, че са полезни целите, свързани с обучението на операторите и изпитването на оборудване за прилагане на пестициди (наричани по-нататък „цели, основани на постигане на съответствие“). Въпреки че това са законови изисквания, според тях установяването на цел в НПД е спомогнало да се отдаде по-голямо значение на спазването на Директивата относно УУП в тези области.

Три държави членки[23] подчертаха полезни показатели за намаляване на риска въз основа на прегледа на първоначалните си НПД. Това бяха показателят за риска SYNOPS[24] в Германия, ППТ в Дания и индексът на риска за здравето и околната среда в Швеция[25]. Други държави членки подчертаха мерки — различни от индикаторите, — които считат за полезни. Тези мерки включваха броя на дозовите единици (БДЕ)[26], остатъците от активни вещества в храната, находките на активни вещества във водата, броя на обучените лица и количествата ПРЗ, пуснати на пазара.

В преразгледаните си НПД повечето държави членки не са отстранили слабостите, установени от Комисията в първоначалните им НПД, поради което в по-голямата си част преразгледаните НПД са лишени от амбиция и в тях не са заложени високи цели, основани на резултатите, така че да се намалят рисковете от ПРЗ и зависимостта от тях.

В 13[27] от 15-те преразгледани НПД, докладвани на Комисията до 31 март 2019 г., вниманието е насочено към намаляването на риска, докато Франция и Люксембург поставят акцент върху цялостното намаляване на употребата като средство за намаляване на риска.

Само три държави членки[28] са поставили ясно определени високи цели, основани на резултатите, съгласно член 4, параграф 1 от Директивата относно УУП. Дания е определила цел от 1,96 за ППТ, като по този начин е запазила поставената в първоначалния си НПД цел. Франция е установила цел за намаляване на употребата на ПРЗ с 25 % до 2020 г. и с 50 % до 2025 г., без да се оказва отрицателно въздействие върху доходите на земеделските стопанства. И накрая, Люксембург си е поставил висока цел за намаляване с 50 % на употребата на ПРЗ до 2030 г.

---

[23] Дания, Германия и Швеция.

[24] Показателят за риска SYNOPS представлява модел за оценка на потенциалния риск от ПРЗ в околната среда https://www.nap-pflanzenschutz.de/en/practice/assessment-of-pesticide-use/risk-analysis-synops/

[25] Показателят е описан в шведския НПД, достъпен на адрес: https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/plant/docs/pesticides_sup_nap_swe_en.pdf

[26] БДЕ се изчислява въз основа на данните за продажбите и съответства на редица средни обработки, които се прилагат ежегодно за всички култури на национално равнище във Франция https://agriculture.gouv.fr/quest-ce-que-le-nodu

[27] Белгия, Чехия, Дания, Ирландия, Испания, Кипър, Литва, Малта, Австрия, Полша, Португалия, Словения и Финландия.

[28] Дания, Франция и Люксембург.

Други държави членки са заложили цели, основани или на действия, или на постигане на съответствие. Полша е установила показател[29] въз основа на нивата на съответствие с конкретни аспекти от Регламент (ЕО) № 1107/2009, например употреба на разрешени ПРЗ, и от Директивата относно УУП, например спазване на изискването за обучение на професионалните потребители, и определя висока цел въз основа на резултатите от този показател. Испания и Белгия са поставили ясни цели, но всички цели са специфични за съответния сектор и са свързани с действия (например брой на информационните кампании/година или брой на демонстрационните земеделски стопанства, които трябва да бъдат създадени) вместо с количествено измерими въздействия (например брой на професионалните потребители, прилагащи ИУВ). Както Словения, така и Финландия са поставили цели, които представляват съществуващи законови изисквания, например да бъдат обучени всички съответни оператори и в процеса на проверките да не се установяват ПРЗ с изтекъл срок на годност.

Общата цел на НПД следва да бъде демонстриране на разумно ниво на амбиция, но в по-голямата част от преразгледаните НПД амбицията липсва. Такъв е случаят с Кипър, където целта е намаляване на нарушенията, свързани с максимално допустимата граница на остатъчни вещества, до 3 % по отношение на храните, произведени в Кипър, и с Испания — държава членка с почти един милион земеделски стопанства[30], която си поставя за цел поне две пилотни земеделски стопанства да насърчават ИУВ.

Само в половината от преразгледаните НПД са определени приоритетни обекти или добри практики, а само в един са идентифицирани активни вещества, които пораждат особено безпокойство.

Съгласно член 15, параграф 2, буква в) от Директивата относно УУП държавите членки са задължени да установят приоритетни обекти или добри практики в своите НПД. Примерите за приоритетни обекти включват активни вещества, култури, региони или практики, изискващи специално внимание. Пет държави членки[31] са определили приоритетни активни вещества в своите преразгледани НПД. Редица държави членки, включително Испания, Франция и Полша, са определели маловажните култури и разширяването на обхвата на техниките за контрол на вредителите по отношение на тези култури като приоритетен обект. Накрая, в нито един преразгледан НПД не са изрично определени приоритетни региони или добри практики.

Съгласно член 4, параграф 1 от Директивата относно УУП НПД трябва да включват показатели за наблюдение на употребата на ПРЗ, съдържащи активни вещества, които пораждат особено безпокойство. Франция е единствената държава членка, която е предвидила в своя НПД наблюдение на употребата на активни вещества, които пораждат особено безпокойство. Тя следи количествата активни вещества, класифицирани като канцерогенни, мутагенни и токсични за репродукцията, които се продават всяка година.

---

[29] На разположение на адрес: https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/plant/docs/pesticides_sup_nap_pol-rev-2018_en.pdf

[30] На разположение на адрес: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=ef_m_farmleg&lang=en

[31] Белгия, Дания, Франция, Люксембург и Словения.

Макар че в нито един преразгледан НПД няма официално установени добри практики съгласно член 15, параграф 2, буква в) от Директивата относно УУП, всички НПД включват действия, които биха могли да се считат за добри практики. В хода на одитите на Комисията бяха установени много примери за държави членки, които надхвърлят минималните изисквания на Директивата относно УУП. Сред тях са:

- Дания, Люксембург и Ирландия изискват наличие на обучено и сертифицирано лице, което да предоставя насоки по време на продажбата на ПРЗ за непрофесионална употреба, докато Франция е забранила самообслужването при покупка на ПРЗ за непрофесионална употреба;
- Белгия планира да забрани продажбата на всички химични ПРЗ на непрофесионални потребители, с изключение на основни вещества и вещества с нисък риск, както и да забрани рекламата на ПРЗ за непрофесионална употреба;
- Чехия планира до 2022 г. да въведе задължително регистриране в интернет на всички случаи на прилагане на ПРЗ от професионални потребители, така че да се подпомогне по-целенасоченият мониторинг на водите;
- Испания планира да разработи ИТ приложение, за да могат всички продажби на ПРЗ да се регистрират по електронен път, и си поставя за цел поне 50 % от дистрибуторите да използват тази система в рамките на срока на действие НПД;
- Испания изисква по-често изпитване на оборудването за прилагане на пестициди, което изпълнителите притежават, тъй като това оборудване вероятно ще се използва по-често и за по-широк район;
- Словения изисква задължителна регистрация на всяко ново оборудване за прилагане на пестициди, като всякакви недостатъци трябва да бъдат отстранени към момента на регистрацията, а не да бъдат откривани при първата задължителна проверка пет години по-късно,
- Белгия си поставя за цел всяко оборудване за прилагане на пестициди да разполага с дюзи за ограничено отнасяне в рамките на срока на действие на НПД;
- Ирландия е въвела интегрирана система за публично финансирани образователни дейности, научни изследвания и разпространяване на опит в областта на селското стопанство, която спомага да се гарантира, че производителите разполагат с актуална и подходяща информация относно ИУВ;
- Дания планира да създаде партньорство за технология за пръскане и прецизност, за да насърчи използването на инструменти, като глобални системи за позициониране (GPS) и дронове, което представлява добър пример за сътрудничество с редица заинтересовани страни с оглед постигане на целите на Директивата относно УУП.

3. ХАРМОНИЗИРАНИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА РИСКА

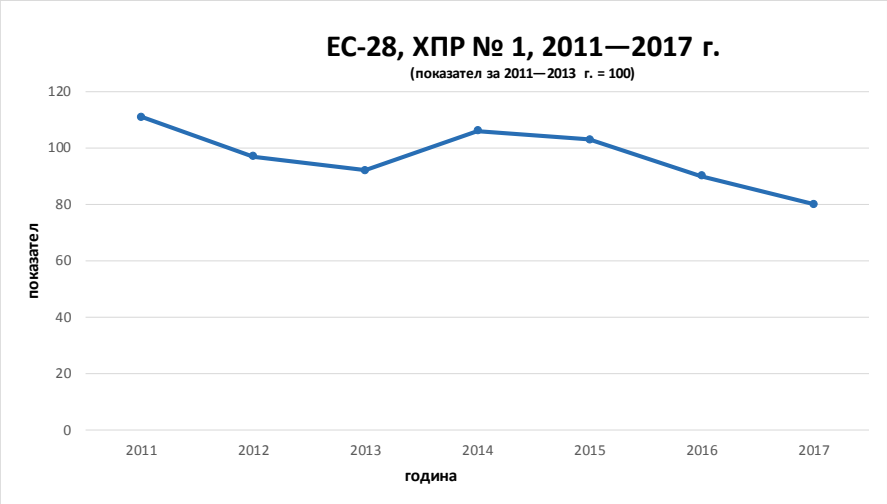
Комисията разработи два хармонизирани показателя за риска, които показват, че макар след влизането в сила на Директивата относно УУП да е постигнато намаляване на риска,

произтичащ от продадените ПРЗ, също така е налице значително повишение на показателя, свързан с разрешенията при извънредни ситуации.

Хармонизираните показатели за риска бяха установени с Директива (ЕС) 2019/782 на Комисията[32] в изпълнение на задълженията, посочени в член 15, параграф 1 от Директивата относно УУП. Това беше в съответствие и с ангажимента, поет в отговор на Европейската гражданска инициатива „Забрана на използването на глифосат и защита на хората и околната среда от токсични пестициди“. Тези показатели дават възможност на Комисията да определи цялостния напредък в намаляването на рисковете, свързани с ПРЗ, съгласно Директивата относно УУП.

Първият хармонизиран показател за риска се основава на количествата ПРЗ, пуснати на пазара (продадени) във всяка държава членка, докато вторият се основава на броя на разрешенията при извънредни ситуации, предоставени съгласно член 53 от Регламент (ЕО) № 1107/2009 от всяка държава членка. И двата показателя включват тегловен коефициент, за да бъдат отразени присъщите опасни свойства на активните вещества в тях. За изчисляване на тези показатели е подходящо да се използва тригодишен базов период, тъй като количеството и естеството на използваните ПРЗ се променят през различните години поради различия в мащаба и сериозността на огнищата на вредители през годините.

Фигура 1. Тенденция при хармонизиран показател за риска № 1 (ХПР № 1), с базово равнище 100, определено въз основа на средната стойност за 2011, 2012 и 2013 г.

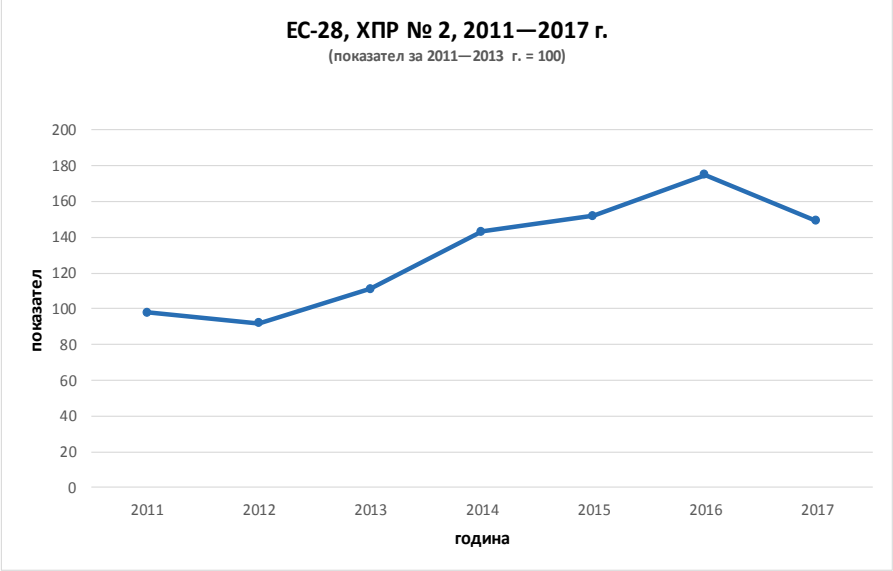
Източник: Европейска комисия

Хармонизираният показател за риска № 1 показва намаляване на риска с 20 % от базовия период до 2017 г., въпреки че през това време количеството ПРЗ, пуснати на пазара, е останало

[32] Директива (ЕС) 2019/782 на Комисията от 15 май 2019 г. за изменение на Директива 2009/128/ЕО на Европейския парламент и на Съвета по отношение на установяването на хармонизирани показатели за риска (С/2019/3580), *(ОВ L 127, 16.5.2019 г., стр. 4–10).*

относително постоянно[33]. Това изглежда показва преминаване към по-широко използване на по-малко опасни вещества. Въпреки това съществува потенциал за по-нататъшно намаляване на риска и на употребата чрез подобрено изпълнение на Директивата относно УУП и засилено прилагане на ИУВ, включително по-широкото прилагане на нехимични техники за контрол на вредителите.

Фигура 2. Тенденция при хармонизиран показател за риска № 2 (ХПР № 2), с базово равнище 100, определено въз основа на средната стойност за 2011, 2012 и 2013 г.

Източник: Европейска комисия

Хармонизираният показател за риска № 2 показва увеличение с 50 % от базовия период до 2017 г. Този показател се основава на броя на разрешенията при извънредни ситуации, към който е приложен тегловен коефициент въз основа на присъщите опасни свойства на активните вещества в ПРЗ. Мащабът при отделните разрешения при извънредни ситуации (и следователно количествата използвани ПРЗ) варира в широки граници, например от няколко хектара в случая на съвсем маловажни култури до широка употреба при широко разпространени полски култури в други случаи. Тъй като използваните количества ПРЗ или свързаната с тях информация не са били регистрирани по един и същ начин от всички държави членки, предоставили тези разрешения при извънредни ситуации през периода 2011—2017 г., не беше възможно да се установи по-комплексен показател.

Тези разрешения се предоставят поради множество причини, включително нововъзникващи проблеми със здравето на растенията и минимални употреби, както са определени в член 3, точка 26 от Регламент (ЕО) № 1107/2009. В някои случаи те могат да представляват важна част от стратегията на Европейския съюз за контрол на разпространението на нови вредители, тъй като държавите членки могат да предоставят такива разрешения сравнително бързо след

[33] На разположение на адрес: http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=aei_fm_salpest09&lang=en

откриването на вредителя. Значителното увеличение на броя на тези разрешения обаче може да се дължи на неуспеха на държавите членки да изпълнят изцяло както Директивата относно УУП, така и Регламент (ЕО) № 1107/2009 поради изложените по-долу причини.

Тенденцията при хармонизирания показател за риска № 2 показва, че или все още не са налични алтернативни техники за предотвратяване на огнища на вредители, така че да се намали зависимостта от ПРЗ, или че тези техники не се прилагат в достатъчна степен. Тя също така показва необходимостта държавите членки да изпълняват своите правни задължения съгласно Регламент (ЕО) № 1107/2009 по отношение на спазването на крайните срокове за вземане на решения за разрешаване на ПРЗ и да използват в пълна степен възможностите за минимални употреби, предвидени в член 51 от същия регламент (разширяване на обхвата на разрешения за минимални употреби). Това би спомогнало за разширяване на обхвата на надлежно разрешените ПРЗ, достъпни за производителите, както е отбелязано в оценката по REFIT (Програма за пригодност и резултатност на регулаторната рамка) на законодателството на Европейския съюз относно продуктите за растителна защита и остатъчните вещества от пестициди (Регламент (ЕО) № 1107/2009 и Регламент (ЕО) № 396/2005)[34].

От държавите членки се изисква да изчисляват хармонизираните показатели за риска № 1 и № 2, да установяват тенденциите в употребата на определени активни вещества и да установяват приоритетни обекти, като например активни вещества, култури, региони или практики, които изискват особено внимание, или добри практики. Те трябва също така да съобщават резултатите от тези оценки на Комисията и на други държави членки, както и да предоставят тази информация на обществеността. До момента двадесет държави членки са изчислили и публикували хармонизираните показатели за риска № 1 и № 2, но само малък брой държави членки са установили тенденциите в употребата на определени активни вещества, приоритетните обекти или добрите практики.[35]

И двата хармонизирани показателя за риска № 1 и № 2 са показатели на високо равнище и в съответствие с член 15 от Директивата относно УУП държавите членки могат да продължат да използват съществуващите национални показатели или да приемат други подходящи показатели в допълнение към тях, за да отразяват по-добре тенденциите при рисковете, които са от значение на тяхната територия.

И накрая, Комисията се ангажира да работи за разработването на допълнителни хармонизирани показатели за риска съвместно с държавите членки, като взема предвид новите източници на данни, с цел по-добро измерване на развитието на рисковете, свързани с използването на ПРЗ, и зависимостта от тях. Като първи приоритет в тази област Комисията по-специално определи необходимостта от разработване на алтернатива на хармонизиран показател за риска № 2, за да бъдат отразени по-точно рисковете, свързани с разрешенията при извънредни ситуации. Това

[34] На разположение на адрес: https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/refit_en

[35] Съответната информация за всяка държава членка е достъпна на адрес https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/sustainable_use_pesticides/harmonised-risk-indicators/trends-hri-ms_en

би включвало разработване на нов показател въз основа на броя на тези разрешения, мащаба на употреба в резултат на отделните разрешения (например брой третирани хектари) и свойствата на използваните ПРЗ, който впоследствие би отразил по-добре рисковете, произтичащи от разрешенията при извънредни ситуации.

По-подробен анализ на хармонизираните показатели за риска е на разположение на адресhttps://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/sustainable_use_pesticides/harmonised-risk-indicators_en:

4. ЦЯЛОСТНО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДИРЕКТИВАТА

Въпреки широко разпространените случаи на забавяния при преразглеждането на НПД и липсата в повечето от преразгледаните НПД на високи цели, основани на резултатите, през последните две години държавите членки са постигнали напредък в изпълнението на Директивата относно УУП. Понастоящем Комисията обмисля редица действия, включително процедури за нарушения, които да предприеме във връзка със случаите, в които напредъкът не е задоволителен.

В доклада на Комисията от 2017 г.[36] беше отчетен постигнатият значителен напредък, но бе направено заключението, че държавите членки трябва да положат повече усилия за изпълнението на Директивата относно УУП, за да постигнат планираните подобрения в областта на околната среда и здравето. Като конкретни области, в които се изисква подобрение, в доклада бях посочени проверките на оборудването за прилагане на пестициди, информацията за натравяне с пестициди и оценката на прилагането на принципите на ИУВ.

В него беше заключено, че е необходимо държавите членки да преразгледат и усъвършенстват своите НПД, като установят конкретни и измерими цели и показатели като част от дългосрочна стратегия за намаляване на рисковете и въздействията от употребата на пестициди. Тези цели впоследствие биха позволили на държавите членки да осъществяват мониторинг на напредъка в изпълнението на Директивата относно УУП и при необходимост да коригират своите стратегии.

Комисията възприе многостранен подход за справяне с тези слабости при изпълнението от страна на държавите членки. През октомври 2017 г. Комисията изпрати до всички държави членки отделни писма, изготвени въз основа на подробен преглед на първоначалните им НПД и очертаващи конкретните им слабости. Държавите членки бяха призовани да разгледат тези проблеми с оглед на евентуално преработване на своите НПД.

[36] Докладът на Комисията до Европейския парламент и Съвета относно националните планове за действие на държавите членки и напредъка, постигнат в изпълнението на Директива 2009/128/ЕС за постигане на устойчива употреба на пестициди, COM(2017) 587, може да бъде намерен на адрес: https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/plant/docs/pesticides_sup_report-overview_en.pdf

Въз основа на отговорите на тези писма Комисията предприе серия от целеви одити, за да оцени изпълнението на Директивата относно УУП в единадесет държави членки, и в допълнение изпрати писма до четири държави членки, за да разясни някои аспекти от изпълнението на Директивата относно УУП.

И накрая, Комисията разработи индекс за мониторинг на съответствието, за да обобщи напредъка, постигнат от държавите членки в изпълнението на всеки член от Директивата относно УУП. Този индекс показва 10 % подобрение на цялостното изпълнение на Директивата относно УУП през периода 2017—2019 г., както е посочено в приложението.

Въз основа на отговорите на тези две серии от писма, резултатите от одитите и напредъка, илюстриран чрез показателя, Комисията отбелязва, че от 2017 г. насам е постигнат допълнителен напредък в изпълнението на Директивата относно УУП. Например площите, обработвани чрез въздушно пръскане, продължават да намаляват, по-голямата част от държавите членки са създали цялостни системи за обучение и сертифициране на оператори и за изпитване на оборудване за прилагане на пестициди и са установили мерки за опазване на водната среда и за гарантиране, че пестицидите се съхраняват и употребяват по безопасен начин.

Въпреки това в някои държави членки продължават да са налице конкретни слабости в прилагането на някои аспекти от Директивата относно УУП. Най-често срещаните слабости са свързани със забавяния при прегледа на НПД, забавяния при изпитването на оборудването за прилагане на пестициди и недостатъци в контрола, упражняван от държавите членки при оценката на изпълнението на Директивата относно УУП, например по отношение на ИУВ. Понастоящем Комисията обмисля редица действия, включително процедури за нарушения, които да предприеме във връзка със случаите, в които напредъкът не е задоволителен.

4.1 ИНТЕГРИРАНО УПРАВЛЕНИЕ НА ВРЕДИТЕЛИТЕ

Най-често срещаната слабост при изпълнението на Директивата относно УУП продължава да бъде оценяването от страна на държавите членки на прилагането на ИУВ.

Съгласно определението, дадено в член 3, точка 6 от Директивата относно УУП, ИУВ е: „внимателно проучване на всички налични методи за растителна защита и последващо интегриране на подходящи мерки за ограничаване на развитието на популациите от вредни организми, за поддържане на икономически и екологично обосновани равнища на употреба на продукти за растителна защита и на други форми на намеса и за намаляване или свеждане до минимум на рисковете за здравето на хората и околната среда“. Комисията счита, че ИУВ е един от крайъгълните камъни на Директивата относно УУП и че цялостното му прилагане е необходимо, за да се намали зависимостта от употребата на пестициди.

Осемте общи принципа за интегрирано управление на вредителите са изброени в приложение III към Директивата относно УУП, но в нея не се определя как тези принципи да се прилагат на практика, като определянето им е оставено на държавите членки. Чрез следване на принципа на субсидиарност тези критерии трябва да бъдат определени на национално или дори на

поднационално равнище, като се има предвид разнообразието в селското стопанство между и в рамките на държавите членки по отношение на климата, отглежданите култури и техниките на производство. Държавите членки обаче не са трансформирали общите принципи на ИУВ в нормативно установени и оценими критерии, които да се прилагат от потребителите. Следователно компетентните органи не разполагат с нормативно установени и оценими критерии, за да определят съответствието с ИУВ, и следователно има ограничени доказателства, че ИУВ се прилага систематично.

В настоящото и в предложеното бъдещо законодателство за ОСП се изисква държавите членки да създадат система за предоставяне на консултантски услуги на бенефициерите във връзка с управлението на земята и управлението на земеделските стопанства, и по-специално относно изискването за ИУВ, посочено в член 14 от Директивата относно УУП. В рамките на тази система бенефициерите и земеделските производители могат да получават консултации на доброволни начала във връзка с добрите земеделски практики, включително с ИУВ.

Всички държави членки предприемат действия за насърчаване на ИУВ, но мащабът на публично финансираните изследвания на приложното селско стопанство варира значително в различните държави членки. В много държави членки също така са слаборазвити структурите, осигуряващи връзката между изследователите и земеделските производители с цел улесняване предоставянето на практически съвети, от които се нуждаят земеделските стопани.

За да се справи със слабостите във връзка с оценяването на прилагането на ИУВ, както е подчертано в доклада на Комисията от 2017 г., Комисията организира серия от курсове в рамките на инициативата „По-добро обучение за по-безопасни храни“ и еднодневен семинар в областта на ИУВ, за да предостави на държавите членки рамка, в която могат да определят нормативно установени и оценими критерии, които да може да се използват за оценяване на прилагането на ИУВ.

Независимо от това, въпреки големия брой добри примери за проучване и насърчаване на ИУВ от държавите членки, оценяването на прилагането на ИУВ продължава да бъде най-често срещаната слабост при изпълнението на Директивата относно УУП. Следователно държавите членки не са успели да използват значителния потенциал за засилено прилагане на ИУВ, включително по-широкото прилагане на нехимични техники за контрол на вредителите.

5. ДЕЙСТВИЯ НА КОМИСИЯТА В ПОДКРЕПА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ДИРЕКТИВАТА

В настоящия раздел се описват редица действия, предприети от Комисията в подкрепа на изпълнението на Директивата, включително в отговор на исканията, отправени от Европейския парламент.

След представянето на доклада на Комисията от 2017 г. на заседанието на Съвета по селско стопанство и рибарство на 6 ноември 2017 г.[37] министрите отчетоха колко важно е да бъдат постигнати целите на Директивата относно УУП и да се ускори въвеждането на принципите за ИУВ. Като важни области по отношение на подобряването на въвеждането на принципите за ИУВ те отбелязаха ПРЗ с нисък риск, системите за наблюдение на вредителите, финансовата подкрепа, нехимичните методи за контрол и хармонизираните показатели за риска.

Наскоро, през февруари 2019 г., Европейският парламент прие незаконодателна резолюция относно прилагането на Директивата относно УУП[38]. Той изрази съжаление, че общото ниво на изпълнение от държавите членки не е достатъчно за намаляване на рисковете, произтичащи от употребата на пестициди, и на зависимостта от тях. Европейският парламент насърчи поставянето на по-голям акцент върху намаляването на риска и подчерта, че прилагането на практики за ИУВ, като например нехимични алтернативи и ПРЗ с нисък риск, играе особено важна роля в усилията за постигане на цялостно изпълнение на Директивата относно УУП. В заключение той призова Комисията и държавите членки да предприемат редица действия за подобряване на изпълнението на Директивата относно УУП. Сред тези действия бяха определяне на насоки за оценяване на прилагането на ИУВ, защита на уязвимите групи и широката общественост, поставяне на по-голям акцент върху разработването на нискорискови алтернативи на пестицидите и насърчаване на прецизно и цифрово земеделие като средство за намаляване на риска от пестициди.

5.1 ПО-ДОБРО ОБУЧЕНИЕ ЗА ПО-БЕЗОПАСНИ ХРАНИ[39]

Комисията подкрепя държавите членки в изпълнението на Директивата относно УУП чрез курсове в рамките на инициативата „По-добро обучение за по-безопасни храни“.

В периода 2015—2018 г. Комисията организира серия от 12 курса в рамките на инициативата „По-добро обучение за по-безопасни храни“ във връзка с оборудването за прилагане на пестициди, в които участваха над 200 длъжностни лица от всичките 28 държави членки. По време на тези курсове представителите на държавите членки придобиха знания за изпълнението на задълженията, свързани с изпитването на оборудване за прилагане на пестициди.

Комисията организира и втора серия от курсове в рамките на инициативата „По-добро обучение за по-безопасни храни“ във връзка с оборудването за прилагане на пестициди, които

[37] На разположение на адрес: https://www.consilium.europa.eu/bg/meetings/agrifish/2017/11/06/

[38] Резолюция на Европейския парламент от 12 февруари 2019 г. относно прилагането на Директива 2009/128/ЕО за постигане на устойчива употреба на пестициди (2017/2284(INI)), на разположение на адрес: https://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2019-0082+0+DOC+XML+V0//BG

[39] „По-добро обучение за по-безопасни храни“ е инициатива за обучение на Комисията, която обхваща законодателството в областта на храните и фуражите и правилата относно здравето на животните и хуманното отношение към тях и относно здравето на растенията. За повече информация, моля, посетете https://ec.europa.eu/food/safety/btsf_en

стартираха през третото тримесечие на 2019 г. Тези шест курса са с акцент върху техниките за проверка и калибриране и се очаква в тях да се включат около 120 участници.

Комисията организира и серия от курсове в рамките на инициативата „По-добро обучение за по-безопасни храни“, насочени към прилагането на ИУВ. Тези 14 курса стартираха през 2018 г. и ще продължат до 2020 г. Курсовете са разработени така, че да отразяват различните отглеждани култури и различните агрономически практики в целия Европейски съюз. Знанията, придобити чрез тези курсове, следва да осигурят на държавите членки необходимите инструменти за оценяване на прилагането на ИУВ на ниво земеделско стопанство.

5.2 ОДОБРЯВАНЕ НА АКТИВНИ ВЕЩЕСТВА

Налице е постоянна възходяща тенденция в броя на одобрените активни вещества, които са нехимични, с нисък риск или са основни.

Комисията предприе редица действия за ускоряване на процедурите за пускане на пазара на ПРЗ с нисък риск. Тези действия включват отдаване на приоритет на актуализирането на изискванията за данните и методологиите за оценка на микроорганизмите до края на 2020 г. и стартиране на обучение в рамките на инициативата „По-добро обучение за по-безопасни храни“ през 2020 г. с цел повишаване на експертния опит в държавите членки за оценка на заявленията за микроорганизми и за други биопестициди.

Налице е постоянна възходяща тенденция в броя на одобрените активни вещества, които са нехимични, с нисък риск или са основни: от по-малко от 60 през 2009 г. до близо 120 през 2019 г. Тези активни вещества дават на земеделските производители инструменти за контрол на вредителите, като същевременно намаляват рисковете, свързани с ПРЗ.

Освен това най-опасните активни вещества се премахват от набора от инструменти за растителна защита, както е описано в оценката по REFIT на законодателството на Европейския съюз относно продуктите за растителна защита и относно остатъчни вещества от пестициди (Регламент (ЕО) № 1107/2009 и Регламент (ЕО) № 396/2005).

Признава се обаче, че е необходимо да се разшири наборът от одобрени активни вещества, които са нехимични, с нисък риск или са основни, за да се увеличат възможностите за контрол на вредителите, достъпни за земеделските производители, така че да се намали зависимостта им от най-опасните активни вещества.

5.3 НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ И ИНОВАЦИИ

Комисията подкрепя редица изследователски проекти за разширяване на обхвата на алтернативните стратегии, инструменти и технологии за контрол на вредителите и за определяне на въздействието на употребата на пестициди върху околната среда и здравето на хората.

Чрез рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт 2020“ Комисията подкрепя научните изследвания и иновациите с цел разработване на по-устойчиви стратегии, инструменти и технологии за контрол на вредителите в подкрепа на ИУВ, като например нови продукти с нисък риск, биологичен контрол и инструменти за подкрепа на решения, и с цел определяне на въздействието на употребата на пестициди върху околната среда и здравето на хората[40].

В рамките на обществено предизвикателство 2 Комисията предостави 159 милиона евро[41] за подпомагане на научните изследвания в областта на ИУВ, нововъзникващите рискове за здравето на растенията, алтернативите на химичните пестициди и системите за подкрепа на решения. Освен това съгласно тази работна програма през 2020 г. се предвижда да се финансират действия за координация и подкрепа на общоевропейска мрежа от земеделски стопанства за демонстрация на техники за ИУВ, като за тази цел са заделени 6 милиона евро[42]. В допълнение към ИУВ и здравето на растенията Комисията подкрепя също така изследвания в областта на екологосъобразните подходи и биологичното земеделие с цел насърчаване на устойчивостта на селското стопанство[43].

Освен това Европейското партньорство за иновации за селскостопанска производителност и устойчивост[44] (ЕПИ за селскостопанска производителност и устойчивост) свързва европейските проекти за научни изследвания и иновации, финансирани по програма „Хоризонт 2020“, с по-малки оперативни групи[45], които работят на национално и регионално равнище в рамките на политиката за развитие на селските райони. Интерактивният подход за иновации, насърчаван чрез ЕПИ за селскостопанска производителност и устойчивост въз основа на така наречения подход с множество участници, насърчава сътрудничеството между участници с различни, но допълващи се видове знания (изследователи, земеделски стопани, консултанти, предприятия, неправителствени организации (НПО) и други), като по този начин спомага за изграждане на мостове между научните изследвания и практиката и за насърчаване на навлизането на

---

[40] На разположение на адрес: Работна програма за 2016—2017 г., обществено предизвикателство 2: https://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/wp/2016_2017/main/h2020-wp1617-food_en.pdf и Работна програма за 2018—2020 г., обществено предизвикателство 2 (SFS-04, SFS-05 и SFS-6): https://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/wp/2018-2020/main/h2020-wp1820-food_en.pdf

[41] На разположение на адрес: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/food-farming-fisheries/farming/documents/factsheet-agri-plant-health_en.pdf

[42] На разположение на адрес: SFS-06-2018-2020 в https://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/wp/2018-2020/main/h2020-wp1820-food_en.pdf

[43] Налично под номер https://ec.europa.eu/information_society/newsroom/image/document/2018-18/agri_factsheets_07_ecological-approaches_ok_1545C778-C5D7-AA24-163D1DD06A4CDF2F_51894.pdf `

[44] На разположение на адрес: https://ec.europa.eu/eip/agriculture/en

[45] На разположение на адрес: https://ec.europa.eu/eip/agriculture/en/about/operational-groups

иновации в практиката, по-специално в областта на растителната защита и интегрираното управление на вредителите.

5.4 РАБОТНА ГРУПА ЗА ДИРЕКТИВАТА ОТНОСНО УУП

На заседанията на работната група за Директивата относно УУП, сформирана от Комисията, държавите членки могат да обсъждат изпълнението на Директивата относно УУП и да обменят най-добри практики.

Комисията организира два пъти годишно заседания на работната група на държавите членки за Директивата относно УУП с цел обсъждане на изпълнението на Директивата относно УУП и обмен на най-добри практики. Освен това на последните заседания на работната група своята работа представиха съответни заинтересовани страни, като например Мрежата за действие срещу пестициди „Европа“ (Pesticide Action Network (PAN) Europe), Европейската асоциация за защита на културите (European Crop Protection Association, ECPA) и работната група SPISE (Standardised Procedure for the Inspection of Sprayers in Europe — Стандартизирана процедура за проверка на пръскачки в Европа).

През май 2019 г. Комисията организира съвместно заседание на работните групи за Директивата относно УУП и за прилагане на ПРЗ с цел решаване на въпроси от взаимен интерес във връзка с работен семинар по въпросите на ИУВ. Целта на работния семинар беше да се помогне на държавите членки да оценят прилагането на ИУВ на ниво земеделско стопанство, като се основават на опита, придобит по време на курсовете относно ИУВ в рамките на инициативата „По-добро обучение за по-безопасни храни“.

Последното заседание на работната група за Директивата относно УУП беше проведено съвместно с работната група за агроекологична статистика през ноември 2019 г., като на него бяха разгледани въпроси от взаимен интерес, по-специално във връзка с разработването на по-полезни хармонизирани показатели за риска.

5.5 УЕБПОРТАЛ ЗА ДИРЕКТИВАТА ОТНОСНО УУП

Уебпорталът за Директивата относно УУП улеснява обмена на съответната информация между държавите членки и други заинтересовани страни във връзка с Директивата относно УУП и ИУВ.

През 2017 г. Комисията създаде специализиран уебпортал за Директивата относно УУП https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/sustainable_use_pesticides_en, както бе предложено от експертната група за устойчива защита на растенията, създадена по време на нидерландското председателство през 2016 г., с цел улесняване на обмена на съответната информация във връзка с Директивата относно УУП и ИУВ.

Двадесет и седем държави членки[46] са предоставили общо 240 връзки към уебсайтове, в които може да се търси както по теми, така и по държави членки, за да се улесни споделянето на съответната информация между заинтересованите страни.

5.6 УСТОЙЧИВА УПОТРЕБА НА ПЕСТИЦИДИ В РАМКИТЕ НА НАСТОЯЩАТА И БЪДЕЩАТА ОБЩА СЕЛСКОСТОПАНСКА ПОЛИТИКА (ОСП)

ОСП подкрепя редица аспекти на устойчивата употреба на пестициди, като бъдещите стратегически планове по ОСП ще продължат да подкрепят тези аспекти.

Настоящата ОСП съдържа няколко инструмента, които са подходящи и ефективни и които ще бъдат дори още по-подходящи и ефективни в бъдеще по отношение на устойчивата употреба на пестициди и ИУВ. Ключов пример е как ОСП е допринесла за значително увеличаване на биологичното земеделие, така че през 2018 г. 7,5 % от използваемата селскостопанска площ вече се е обработвала в рамките на системи за биологично производство — за сравнение: 2 % през 2000 г.[47].

Предложеното бъдещо предварително условие[48] ще включва най-подходящите части от принципите за ИУВ, по-специално ротация на културите и изисквания за минимален дял земеделска площ, предназначена за непроизводствени обекти, както и другите съответни разпоредби от Директивата относно УУП. Важно е, че Комисията предлага и по-добро интегриране на системата за консултиране на земеделските стопани и по-добро интегриране на научните изследвания и на трансфера на знания от мрежите по ОСП. Освен това в предложението се поддържат текущите плащания в областта на агроекологията и климата, с които се насърчават земеделските стопани да прилагат алтернативни (например биологични) методи за контрол на вредителите. Настоящата ОСП включва практики за екологизиране, подкрепени чрез директни плащания за земеделските стопани, като в бъдеще държавите членки ще разполагат с повече свобода за определяне на така наречените екосхеми, включително за насърчаване на алтернативи на пестицидите. Яснотата при определянето на задължителните принципи на ИУВ е ключова по отношение на тези стимулиращи плащания, които са свързани с надхвърляне на задължителните изисквания.

Важното е, че понастоящем държавите членки ще трябва да докажат в своите стратегически планове по ОСП как тези планове ще допринесат за дългосрочните национални цели, определени в контекста на законодателството в областта на околната среда и климата, включително в контекста на Директивата относно УУП. Това обхваща националните планове за действие по Директивата относно УУП с техните количествени цели, общи цели, мерки,

[46] България все още не е предоставила връзки, които да бъдат споделени в уебпортала за Директивата относно УУП.

[47] На разположение на адрес: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Organic_farming_statistics

[48] Чрез настоящото кръстосано съответствие и предложените бъдещи системи на предварителни условия е създадена връзка между получаването на пълна подкрепа по ОСП за земеделските стопани и спазването на основните правила в областта на околната среда и общественото здраве.

графици и показатели, насочени към намаляване на рисковете и въздействията от употребата на пестициди върху здравето на хората и околната среда. Резултатите от прилагането на плановете на държавите членки по ОСП ще бъдат наблюдавани и въздействието ще бъде измерено чрез установените показатели. Под надзора на Комисията това ще гарантира, че ОСП ще подкрепя селскостопанските практики за устойчива употреба на пестициди в съответствие с нуждите и съгласно насоките на Европейския зелен пакт.

5.7 ПРЕГЛЕД НА ДИРЕКТИВАТА

Предвид различните слабости, установени при изпълнението на Директивата, както и значителните опасения, изразени от заинтересованите страни по отношение на употребата на пестициди, Комисията ще направи оценка на степента, в която са постигнати заложените в нея цели. Резултатите от оценката ще осигурят информация за бъдещите действия за намаляване на употребата и риска от химични пестициди съгласно стратегията „От фермата до трапезата“ и стратегията за биологичното разнообразие и ще бъдат използвани като доказателствена база за определяне и оказване на подкрепа на бъдещите варианти на политиката, които ще включват преработване на Директивата относно УУП.

6. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

По-малко от една трета от държавите членки са завършили прегледа на своите НПД в рамките на законовия петгодишен срок. Повечето от държавите, които са извършили преглед на своите НПД, не са отстранили слабостите, установени от Комисията в първоначалните им НПД, като само в 20 % от преразгледаните НПД са определени високи цели, основани на резултатите, като част от по-дългосрочна стратегия за намаляване на рисковете и въздействията от употребата на пестициди. Въпреки тези слабости в НПД държавите членки са постигнали напредък в изпълнението на Директивата относно УУП. По-голямата част от държавите членки са установили цялостни системи за обучение и сертифициране на оператори, както и набор от мерки за опазване на водите и безопасно боравене със и съхранение на пестициди. От друга страна, прилагането на ИУВ е незадоволително и има ограничени доказателства, че принципите за ИУВ се прилагат системно.

Хармонизираният показател за риска № 1 показва, че след влизането в сила на Директивата относно УУП е постигнато намаляване на риска за здравето на хората и околната среда, произтичащ от продадените в Европейския съюз ПРЗ. Освен това посоченото намаляване на риска е настъпило, въпреки че количествата продадени и използвани ПРЗ са останали относително постоянни, което отразява променящия се профил на пестицидите, продавани и използвани в Европейския съюз. Независимо от това хармонизираният показател за риска № 2 същевременно показва увеличаване на издаваните разрешения при извънредни ситуации. Съществува обаче значителен потенциал за по-нататъшно намаляване на риска чрез по-цялостно изпълнение на Директивата относно УУП, и по-специално чрез засилено прилагане на ИУВ, включително по-широкото прилагане на нехимични техники за контрол на вредителите.

В съответствие с последните препоръки на Сметната палата Комисията също така се ангажира да разработи допълнителни показатели с цел по-добро отразяване на развитието на употребата на пестициди и свързаните с тях рискове, по-специално във връзка с разрешенията при извънредни ситуации.

Текущата работа на Комисията, осъществявана посредством гореописаните действия и посредством одита, мониторинга и обучението, успешно гарантира, че ако не качеството на НПД, то изпълнението на Директивата относно УУП се подобрява. По отношение на случаите, в които държавите членки не изпълняват задълженията си съгласно Директивата относно УУП, Комисията понастоящем обмисля да предприеме допълнителни стъпки, включително евентуални процедури за нарушения. Във връзка с оценката Комисията ще подготви законодателно предложение за преразглеждане на Директивата относно УУП.

И накрая, съгласно стратегията „От фермата до трапезата“ и стратегията за биологичното разнообразие Комисията ще предприеме действия за намаляване до 2030 г. на употребата на химични пестициди и свързания с тях риск с 50 % и за намаляване до 2030 г. на употребата на по-опасните пестициди с 50 %. За тази цел Комисията ще преразгледа Директивата относно УУП, ще подобри разпоредбите относно ИУВ и ще насърчи по-широкото използване на алтернативни начини за защита на реколтата от вредители и болести.